

למעלה מחוט הסיקרא, ועשאו לשם עולה, הרי מחצה מאותו הקן כשר. והיינו העוף שנקבע לעולת העוף. ומחצה הקן, אותו עוף שהוא חטאת, הרי הוא פסול.

ואם טעה הכהן, ועשה הכהן את שתייהן למטה, הרי מחצה [עוף החטאת] כשר, ומחצה [עוף העולה] פסול.

עשה אחת מהן למעלה, ואחת עשה למטה, ולא ידע איזו עוף הוא החטאת ואיזו עוף הוא העולה, הרי שתייהן, החטאת והעולה, פסולות, מספק. לפי שאני אומר שמא חטאת קרבה למעלה לשם עולה, ונפסלה בכך, ושמא עולה קרבה למטה, ונפסלה בכך.

ועתה דנה הגמרא בדברי המשנה, ומדייקת ממנה שלא כדברי רב אדא בר אבהו: מדוע נפסלת זאת שנעשתה למטה מספק, שמא עולה היא? והרי לדבריך, אליבא דרבי יהושע עולה שנעשתה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת הרי היא חטאת כשירה, ואם כן, ממה נפשך אפשר לצאת בה ידי חובה, כי נחי נמו העולה היא זו שקרבה למטה, תימשוך מלהיות עולה, ותהוי מהשתא חטאת העוף, ותצא בה ידי חובה היולדת השניה, שחייבת קרבן חטאת?

סימן אחד נמשכת העולה ונעשית חטאת העוף. (7)

ב-טו ומקשה הגמרא על רב אדא בר אבהו, מהמשנה במסכת קינים:

תא שמע שלא כך היא שיטתו של רבי יהושע, ממה ששינונו במשנה בפרק שלישי [משנה ג] במסכת קינין [וסתם משנה במסכת קינין רבי יהושע היא, כמו שיתבאר לקמן]:

שתי נשים שילדו, והתחייבו להביא קרבן יולדת, שתי תורים או שני בני יונה, האחד לחטאת והשני לעולה.

ואותן שתי נשים, האחת מהן כבר הקריבה את חטאתה, ונשאר עליה חיוב קרבן עולה בלבד. והשניה הקריבה את עולתה, ונשארה חייבת חטאת, ולפיכך הן קנו "קן", ובו שתי תורים או שני בני יונה, וקבעו בשעת הלקיחה ש"פרידה" (8) אחת מהזוג תהא חטאת לזו, עבור האשה שחייבת חטאת, וה"פרידה" השניה מהזוג תהא עולה לזו, עבור האשה שחייבת עולה.

וטעה הכהן, ועשה הכהן המקריב את שתייהן, את עוף החטאת ואת עוף העולה,

שיסוד הדין שאין חטאת באה בנדבה הוא משום שאי אפשר להקריב חטאת בנדבה, ולכן גם אי אפשר להקדיש חטאת אם אינו מחוייב בה. ולדבריו יתכן להסביר כאן, כיון שהעוף הזה כבר קדוש בקדושת קרבן, שהרי הקדישוהו לעולה בתחילה, שפיר חל בו השינוי לחטאת על אף שאינו חייב חטאת. עיין בספר איהו מקומן.

8. לשון חכמים במשנה לגבי העוף היא לעתים

7. במקדש דוד דן [כח ב] בהרחבה כיצד יתכן שיחול על העולה שם חטאת בשעה שהבעלים אינם חייבים בחטאת!?

ועיין בקהילות יעקב במסכת נדרים [סימן ז] שהביא את דברי שער המלך ודברי הרמ"ע מפאנו [לפי רש"י בנדרים ז א], שהדין האומר שאין חטאת באה בנדבה הוא רק פסול בהקרבה, אבל יכול אדם להחיל שם חטאת על בהמה גם אם אינו מחוייב בה. אך הקהילות יעקב מבאר,